

Juridiska avdelningen
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

15.12.1995

Till arbetspensionsanstalterna

**SAMMANLÄNKNINGEN AV KORTA ARBETSFÖRHÅLLANDEN FR.O.M. 1.1.1996 OCH
NYA BESTÄMMELSER I SYFTE ATT FÖRHINDRA ATT FÖRSÄKRINGSSKYLDIGHETEN
KRINGGÅS**

Arbetspensionslagarna ändras fr.o.m. 1.1.1996 i enlighet med den överenskommelse som arbetsmarknadsorganisationerna ingick 18.5.1995. I detta cirkulär redogörs för dels de ändringar som gäller sammanlänkningen av korta arbetsförhållanden och dels det nya 1 § 6 mom. APL som införs i syfte att förhindra att försäkringsskyldigheten kringgås. Om de övriga samtidiga ändringarna som gäller indexjusteringen, beräkningen av APL-pensionslönen, intjäningsprocenterna för pensionen för den återstående tiden och villkoret för rätt till återstående tid samt samordningen av pensioner lämnas tillämpningsanvisningar i särskilda cirkulär (A 44/95, A 45/95 och A 46/95). Om ändringarna i KoPL lämnas tillämpningsanvisningar i början av 1996.

Regeringens proposition med förslag till lagändringarna (HE 118/1995 vp) på finska har sänts till pensionsanstalterna som bilaga till cirkulär A 27/95 och lagarna som stadfästs 18.12.1995, likaså på finska, som bilaga till cirkulär A 43/95. Propositionen och lagarna på svenska kan beställas från Tryckericentralen, telefon 90- 566 05 66.

Anvisningarna har behandlats i en tolkningsgrupp på Pensionsskyddscentralen i vilken också företrädare för pensionsanstalterna har ingått.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen

Markku Hänninen

Juridiska avdelningen
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

15.12.1995

**SAMMANLÄNKNINGEN AV KORTA ARBETSFÖRHÅLLANDEN FR.O.M. 1.1.1996 OCH
NYA BESTÄMMELSER I SYFTE ATT FÖRHINDRA ATT FÖRSÄKRINGSSKYLDIGHETEN
KRINGGÅS**

1 INLEDNING	1
1.1 Det huvudsakliga innehållet i lagändringarna	1
2 BESTÄMMELSER I SYFTE ATT FÖRHINDRA ATT FÖRSÄKRINGSSKYLDIGHETEN KRINGGÅS	2
3 DEN NYA REGELN OM SAMMANLÄNKNING AV ARBETSFÖRHÅLLANDEN	3
3.1 Bakgrund	3
3.2 Innehållet i stadgandet fr.o.m. 1.1.1996	3
3.3 Tillämpning av den nya sammanlänkingsregeln	4
3.3.1 Sammanlänkat arbetsförhållande som har pågått kortare tid än en månad	4
3.3.2 Sammanlänkat arbetsförhållande som har pågått minst en månad	5
3.3.3 Exempel på sammanlänkingsfall	6
3.4 Inget APL-arbetsförhållande	10
3.5 Anmälningstrafiken	11
3.6 Ikraftträdande	11

Juridiska avdelningen
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

15.12.1995

SAMMANLÄNKNINGEN AV KORTA ARBETSFÖRHÅLLANDEN FR.O.M. 1.1.1996 OCH NYA BESTÄMMELSER I SYFTE ATT FÖRHINDRA ATT FÖRSÄKRINGSSKYLDIGHETEN KRINGGÅS

1

INLEDNING

De lagändringar som gäller arbetspensionerna och som baserar sig på arbetsmarknadsorganisationernas överenskommelse av 18.5.1995 träder i kraft i början av 1996. Ändringarna i beräkningsreglerna för pensioner gäller bestämmande av pensionslönen, justering av pensionslönen enligt prövning, villkoret för rätt till återstående tid och intjäningsprocenterna för pensionen för den återstående tiden, indexjustering av pensioner och samordning av pensioner. Beräkningsreglerna för KoPL-pensionen ändras också. Om dessa ändringar i beräkningsreglerna lämnas tillämpningsanvisningar i särskilda cirkulär.

I detta cirkulär redogörs för det nya stadgandet i syfte att förhindra att skyldigheten att ordna pensionsskydd kringgås samt för de regler som från början av 1996 kommer att gälla sammanlänkningen av korta arbetsförhållanden. Regeringens proposition (HE 118/1995 vp) på finska har sänts till pensionsanstalterna som bilaga till cirkulär A 27/95 och de stadfästa lagarna, likaså på finska, som bilaga till cirkulär A 43/95.

1.1

Det huvudsakliga innehållet i lagändringarna

I 1 § APL har ett nytt 6 mom. intagits där den redan tidigare gällande principen i syfte att förhindra att skyldigheten att ordna pensionsskydd kringgås nu finns inskriven. Försäkring tecknas enligt den faktiska situationen om försäkringsskyldigheten har kringgåts på konstgjord väg.

Regeln om sammanlänkning av separata arbetsförhållanden som har pågått kortare tid än en månad ändras så att korta arbetsförhållanden kan sammanlänkas om arbetstagaren har varit anställd av en och samma arbetsgivare i separata arbetsförhållanden under minst två kalendermånader i följd, mot minst tre kalendermånader tidigare.

Juridiska avdelningen
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

15.12.1995

2
BESTÄMMELSER I SYFTE ATT FÖRHINDRA ATT FÖRSÄKRINGSSKYLDIGHETEN
KRINGGÅS

Stadgandet i syfte att förhindra att försäkringsskyldigheten kringgås motsvarar i och för sig den redan gällande principen men principen finns nu direkt inskriven i lagen, i 1 § 6 mom. APL.

Har en rättshandling, för att skyldigheten att anordna pensionsskydd skall kunna kringgås, givits ett sådant innehåll som inte motsvarar sakens faktiska natur eller syfte, skall då denna skyldighet att anordna pensionsskydd avgöras förfaras i enlighet med sakens faktiska natur och syfte. Uppstår oklarhet därom, huruvida denna lag skall tillämpas på en viss arbetstagare, avgörs saken av pensionskyddscentralen på ansökan av vederbörande arbetsgivare, arbetstagare eller pensionsanstalt. Detsamma gäller sådana fall då det kan misstänkas vara fråga om kringgående av skyldigheten att anordna pensionsskydd. Ändring i pensionskyddscentralens beslut får sökas på det sätt som stadgas i 21 §.

Det har i praktiken förekommit situationer där man har försökt kringgå försäkringsskyldigheten enligt APL genom att registrera arbetstagare i olika arbetsgivarföretags anställning utan att den faktiska arbetsmiljön för den skull har ändrats. Ingen försäkring har tecknats för arbetsförhållandena, eftersom de har registrerats för en kortare tid än en månad, fastän det i själva verket har varit fråga om långa, stadigvarande arbetsförhållanden. I sådana och motsvarande spekulationsfall skall enligt 1 § 6 mom. förfaras i enlighet med de faktiska omständigheterna när försäkringsskyldigheten avgörs.

Om det finns skäl att misstänka att försäkringsskyldigheten har kringgåts, kan ärendet avgöras av Pensionsskyddscentralen. Arbetsgivaren, arbetstagaren eller pensionsanstalten kan ansöka om avgörande.

I Pensionsskyddscentralens beslut får ändring sökas i normal ordning (21 § APL).

Stadgandet i syfte att förhindra att försäkringsskyldigheten kringgås tillämpas också i KAPL och KoPL. I bägge lagarna finns hänvisningar till 1 § 6 mom. APL (13 a § KAPL och 11 § KoPL).

Juridiska avdelningen
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

15.12.1995

3

DEN NYA REGELN OM SAMMANLÄNKNING AV ARBETSFÖRHÅLLANDEN

3.1

Bakgrund

Ett arbetsförhållande försäkras enligt 1 § 1 mom. APL om arbetsförhållandet pågår utan avbrott minst en månad och lönen uppgår till minst gränobeloppet i APL (1085,07 mk enligt indexnivån 1712 år 1995).

Arbetsförhållanden som har pågått kortare tid än en månad har försäkrats enligt det tidigare 1 § 3 mom. APL om arbetstagaren under minst tre månader i följd har varit anställd av en och samma arbetsgivare i tidsbestämda arbetsförhållanden (cirkulär 44/86 och 8/87). En ytterligare förutsättning har varit att lönen varje enskild månad har uppgått till minst gränobeloppet i APL och arbetstiden har varit minst 20 timmar.

3.2

Innehållet i stadgandet fr.o.m. 1.1.1996

Stadgandet om sammanlänkning av arbetsförhållanden i 1 § 3 mom. APL har följande ordalydelse:

Om en arbetstagare under minst två kalendermånader i följd arbetar hos en och samma arbetsgivare i arbetsförhållanden som fortgår under kortare tid än en månad, anses arbetsförhållandena utgöra ett sådant arbetsförhållande utan avbrott som avses i 1 mom., förutsatt att förvärvsinkomsten under varje kalendermånad stiger till åtminstone det markbelopp som avses i 2 punkten av nämnda moment och att arbetstagaren är i arbete minst 20 timmar per kalendermånad. Härvid anses arbetsförhållandet börja den dag för vilken lön första gången betalades på grundval av arbetsförhållandet och, om inte annat följer av 2 §, upphöra den dag för vilken lön sist betalades.

Enligt det ändrade 1 § 3 mom. APL skall arbetsförhållanden som har pågått kortare tid än en månad försäkras enligt APL om arbetstagaren har varit anställd av en och samma arbetsgivare i tidsbestämda arbetsförhållanden under minst två kalendermånader i följd så att antalet arbetstimmar är minst 20 och lönen uppgår till minst gränobeloppet i APL under vardera kalendermånaden (varje kalendermånad). Eftersom ändringen endast gäller minimiantalet månader, förblir tillämpningsanvisningarna i cirkulär 8/87 i kraft till övriga delar.

Juridiska avdelningen
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

15.12.1995

Av sådana arbetsförhållanden som är kortare än en månad bildas ett sammanlänkat APL-arbetsförhållande som börjar den dag av det första separata arbetsförhållandet i det sammanlänkade arbetsförhållandet för vilken lön första gången betalades och upphör den dag av det sista separata arbetsförhållandet i det sammanlänkade arbetsförhållandet för vilken lön senast betalades. Vid sammanlänkningen av arbetsförhållandena hänförs inkomsterna till de kalendermånader då de har förtjänats. Tidpunkten för utbetalning av inkomsterna inverkar inte på avgörandet om tecknande av försäkring. Arbetsförhållandena sammanlänkas på basis av arbetsgivarnas arbetsförhållandeanmälningar.

3.3

Tillämpning av den nya sammanlänkingsregeln

3.3.1

Sammanlänkat arbetsförhållande som har pågått kortare tid än en månad

Av två eller flera arbetsförhållanden som har pågått kortare tid än en månad under minst två månader och som uppfyller villkoren i lagen bildas ett sammanlänkat APL-arbetsförhållande, även om det har förflutit kortare tid än en månad mellan den dag då det första separata arbetsförhållandet i det sammanlänkade arbetsförhållandet började och den dag då det sista separata arbetsförhållandet i det sammanlänkade arbetsförhållandet upphörde. Det sammanlänkade APL-arbetsförhållandet börjar den dag av det första arbetsförhållandet för vilken lön första gången betalades och upphör den dag av det sista arbetsförhållandet för vilken lön senast betalades.

Rätt till pension

Ett sammanlänkat arbetsförhållande som har pågått kortare tid än en månad ger rätt till pension för en månad. För beräkning av den pensionsgrundande tiden och karenstiderna anses ett sammanlänkat arbetsförhållande som är kortare än en månad likaså ha pågått en månad.

Pensionslön

Vid beräkning av pensionslönen anses ett sammanlänkat arbetsförhållande på motsvarande sätt ha pågått en månad, varför lönerna inte divideras med det faktiska antalet arbetsdagar och multipliceras med 30. För ett sådant arbetsförhållande är pensionslönen de sammanlagda inkomsterna för alla de arbetsförhållanden som ingår i det sammanlänkade arbetsförhållandet (se Fig. 1). Om det sammanlänkade arbetsförhållandet har pågått under två år, skall inkomsterna för de separata arbetsförhållanden som hänför sig till det föregående året först

Juridiska avdelningen
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

15.12.1995

indexjusteras innan pensionslönen för det sammanlänkade arbetsförhållandet beräknas.

Återstående tid

När rätten till återstående tid fastställs anses ett sammanlänkat arbetsförhållande som är kortare än en månad ha pågått en månad, och efterkarenstiden för den återstående tiden börjar från den dag då det sammanlänkade arbetsförhållandet upphör.

Om ett APL-arbetsförhållande som har pågått kortare tid än sex månader beräknas med återstående tid, skall pensionslönen för den återstående tiden (den s.k. utjämningslönen) beräknas såsom det vägda medeltalet av pensionslönerna för flera arbetsförhållanden före pensionsfallet. Om det bland dessa arbetsförhållanden finns ett sammanlänkat arbetsförhållande som är kortare än en månad, anses detta arbetsförhållande ha pågått en månad för beräkning av utjämningslönen.

Försäkringspremie

Arbetspensionspremie uppbärs för ett sammanlänkat arbetsförhållande som är kortare än en månad. Arbetsgivaren kan innehålla arbetstagares pensionsavgift redan före den andra kalendermånaden om det vid tidpunkten för löneutbetalningen kan bedömas att arbetsförhållandet kommer att bli föremål för sammanlänkning. Om arbetsgivaren underlåter att innehålla arbetstagares pensionsavgift för den första månaden, uppbärs avgiften inte retroaktivt, även om det under den andra månaden visar sig att arbetsförhållandet omfattas av APL. Har arbetstagares pensionsavgift uppburits men det visar sig senare att förvärvsarbetet inte kommer att omfattas av APL, måste arbetsgivaren betala tillbaka den innehållna pensionsavgiften till arbetstagaren (cirkulär A 51/92, A 59/92, A 65/93 och SHM:s beslut av 18.12.1995 om arbetstagares pensionsavgift).

Semesterersättning

Sådan semesterersättning som betalas för det sista arbetsförhållandet som ingår i det sammanlänkade arbetsförhållandet räknas inte med i pensionslönen för det sammanlänkade arbetsförhållandet (cirkulär A 8/90).

3.3.2

Sammanlänkat arbetsförhållande som har pågått minst en månad

För ett sammanlänkat arbetsförhållande uppkommer rätt till pension på normalt sätt på basis av hela månader om det har förflutit minst en

Juridiska avdelningen
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

15.12.1995

månad mellan de dagar då arbetsförhållandet har börjat respektive upphört. Angående definitionerna på när ett sammanlänkat APL-arbetsförhållande har börjat respektive upphört se punkten 3.2.

Pensionslönen för ett sammanlänkat arbetsförhållande som har pågått minst en månad erhålls så att de sammanlagda inkomsterna för de arbetsförhållanden som skall ingå i det sammanlänkade arbetsförhållandet divideras med skillnaden mellan datumen då det sammanlänkade arbetsförhållandet började respektive upphörde och kvoten multipliceras med 30.

3.3.3

Exempel på sammanlänkingsfall

Följande figurer ger exempel på några sammanlänkingsfall, inklusive beräkningsregler. När pensionsanstalten utreder förvärvsinkomsterna och det inte finns någon annan grund för fördelning av inkomsterna på olika månader, kan förvärvsinkomsterna inriktas på olika månader i förhållande till kalendertiden.

Fig. 1 Korta arbetsförhållanden under två månader.

1:a månaden	2:a månaden
15 - 25.3 50 timmar 2000 mk	5 - 10.4 30 timmar 1200 mk
APL-arbetsförhållande 15.3 - 10.4	

I detta fall uppkommer rätt till pension för en månad. Pensionslönen är lika med de sammanlagda inkomsterna för de separata arbetsförhållandena, dvs. 3 200 mk/mån. Pensionen för det sammanlänkade arbetsförhållandet är

$$\frac{1}{800} \times 3200 = 4 \text{ mk.}$$

Juridiska avdelningen
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

15.12.1995

Fig. 2 Det ena arbetsförhållandet fortsätter över månadsskiftet.

1:a månaden		2:a månaden	
15.5-		-5.6	20 -30.6
40 timmar		10 timmar	15 timmar
3000 mk		500 mk	1000 mk
APL-arbetsförhållande 15.5 -30.6			

I detta fall uppkommer rätt till pension för en månad. Pensionslönen är

$$30 \times \frac{4500}{46} = 2\,934,78 \text{ mk/mån.}$$

Fig. 3 Arbetsförhållanden under tre månader.

1:a månaden		2:a månaden		3:e månaden	
15.10 -		- 5.11	20.11-	- 8.12	
25 timmar		5 timmar	20 timmar	22 timmar	
2000 mk		500 mk	1000 mk	1200 mk	
APL-arbetsförhållande 15.10 - 8.12					

I detta fall uppkommer rätt till pension för en månad. Pensionslönen är

$$30 \times \frac{4700}{54} = 2\,611,11 \text{ mk/mån.}$$

Fig. 4 Arbetsförhållanden under tre månader, men villkoren för sammanlänkning uppfylls endast under två månader.

Om arbetsförhållanden har pågått under tre månader men villkoren i APL uppfylls under endast de två första månaderna, upphör arbetsförhållandet den dag i den andra månaden för vilken lön senast betalades, dvs. den 30 april i Fig. 4.

Juridiska avdelningen
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

15.12.1995

1:a månaden		2:a månaden		3:e månaden	
15.3 -	- 5.4	20.4-	- 8.5		
25 timmar	5 timmar	20 timmar	15 timmar		
2000 mk	500 mk	1000 mk	1200 mk		
APL-arbetsförhållande 15.3 - 30.4					

I detta fall uppkommer rätt till pension för en månad. Pensionslönen är

$$30 \times \frac{3500}{46} = 2\,282,61 \text{ mk/mån.}$$

Fig. 5 För det sammanlänkade arbetsförhållandet uppkommer rätt till pension för två månader.

1:a månaden		2:a månaden	
1 - 10.8	15 - 30.9		
25 timmar	30 timmar		
1800 mk	2000 mk		
APL-arbetsförhållande 1.8 - 30.9			

I detta fall uppkommer rätt till pension för två månader. Pensionslönen är

$$30 \times \frac{3800}{60} = 1\,900 \text{ mk/mån.}$$

Juridiska avdelningen
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

15.12.1995

Fig. 6 Arbetsförhållande över en månad och korta arbetsförhållanden.

1:a månaden		2:a månaden		3:e månaden	
1.1-	- 5.2	10 -13.2	10 -20.3		
50 timmar	18 timmar	10 timmar	30 timmar		
6000 mk	1000 mk	300 mk	1 500 mk		
APL-arbetsförhållande 1.1 - 5.2					

Arbetsförhållandet som har pågått längre tid än en månad ger på normalt sätt rätt till pension för en månad. Det är fråga om ett normalt APL-arbetsförhållande som inte kan beaktas när sammanlänkingsregeln tillämpas. I detta fall sammanlänkas inte de arbetsförhållanden som har pågått kortare tid än en månad under den andra och tredje månaden, eftersom det korta arbetsförhållandet som har pågått 10-13.2 under den andra månaden inte uppfyller villkoren om arbetstid och lön.

Fig. 7 Avbrott i sammanlänkningen till följd av APL-arbetsförhållande som har pågått en månad.

1:a månaden		2:a månaden		3:e månaden	
15 - 25.9	1 - 30.10	20 - 30.11			
25 timmar	50 timmar	30 timmar			
2500 mk	5000 mk	3000 mk			

Det arbetsförhållande som under den andra månaden har pågått hela månaden ger på normalt sätt rätt till pension för en månad. De korta, separata arbetsförhållandena som har pågått under den första och tredje månaden sammanlänkas inte, eftersom de inte har pågått under två månader i följd.

Juridiska avdelningen
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

15.12.1995

3.4 Inget APL-arbetsförhållande

Eftersom de separata arbetsförhållandena skall infalla under minst två kalendermånader, ger två arbetsförhållanden som har pågått under samma månad inte rätt till pension. Ett arbetsförhållande som utan avbrott har pågått kortare tid än en månad under två kalendermånader ger inte heller rätt till pension.

Fig. 8 Arbetsförhållanden under en månad.

1:a arb.förh.	2:a arb.förh.
1 - 5.3	10 - 30.3
20 timmar 1500 mk	30 timmar 2000 mk

Arbetsförhållandena sammanlänkas inte och ger inte heller rätt till pension, eftersom de har infallit under en och samma månad, fastän villkoren om arbetstid och lön i övrigt uppfylls.

Fig. 9 Ett arbetsförhållande som utan avbrott har pågått kortare tid än en månad under två månader.

1:a månaden	2:a månaden
15.1 -	-10.2
90 timmar 5000 mk	50 timmar 3500 mk

Arbetsförhållandet ger inte rätt till pension eftersom det har pågått kortare tid än månad utan avbrott. Sammanlänkning förutsätter minst två arbetsförhållanden.

Juridiska avdelningen
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

15.12.1995

3.5

Anmälningstrafiken

Om sådana arbetsförhållanden som omfattas av den nya regeln om sammanlänkning görs anmälan till arbetsförhållanderegistret inom ramen för den normala anmälningstrafiken. Arbetsgivaren anmäler uppgifterna om arbetsförhållandet till pensionsanstalten sedan arbetsgivaren har fastställt att villkoren för sammanlänkning är uppfyllda. Arbetsgivaren anmäler de dagar då det sammanlänkade arbetsförhållandet de facto har börjat och upphört och anger samtidigt att det är fråga om ett sammanlänkat arbetsförhållande.

Sådana sammanlänkade arbetsförhållanden som har börjat 1.1.1996 eller senare anmäler pensionsanstalten till Pensionsskyddscentralens register under angivande av specialkoden för sammanlänkning. Närmare anvisningar om anmälningstrafiken lämnas separat.

3.6

Ikraftträdande

Ändringen av sammanlänkingsregeln träder i kraft 1.1.1996. För att den nya sammanlänkingsregeln som gäller arbetsförhållanden som har pågått minst två kalendermånader i följd skall kunna tillämpas skall arbetet i sin helhet ha utförts efter 1.1.1996.

Om de arbetsförhållanden som skall sammanlänkas har pågått under två månader i december och januari, kan den nya tvåmånadersregeln inte tillämpas.

Den tidigare sammanlänkingsregeln tillämpas vid årsskiftet på sådana fall där de arbetsförhållanden som skall sammanlänkas har pågått både under 1995 och 1996. Arbetsförhållandena sammanlänkas ännu enligt den tidigare tremånadersregeln, om arbetsförhållandena har pågått t.ex. under november, december och januari.